Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot - Tuottokatto

EU-asetuksen mukainen tuottokattosääntely jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa täytäntöönpanon osalta. Tuottokaton soveltamisalan ulkopuolelle voidaan jättää jäsenvaltion päätöksellä kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi alle yhden megawatin kokoiset tuotantoyksiköt, hybridilaitokset sekä tasesähkömarkkinat. Lisäksi EU-asetuksen 6 artiklan mukaista varsinaista tuottokattoa tiukemmat kansalliset kriisitoimet ovat mahdollisia sähkömarkkinoiden ylituoton keräämiseksi.

Suurin osa jäsenvaltioista panee tuottokaton täytäntöön jossain muodossa. Viro ja Latvia ovat puolestaan ilmoittaneet, etteivät ne kerää tuottokaton mukaisia tuottoja. Ne laskevat kertyvän tuoton, mutta katsovat asetuksen 10 artiklan mahdollistavan sen, että varat käytetään yrityksissä uusiutuvien energiatuotantomuotojen investointeihin.

Maa	**Lyhyt kuvaus tuottokaton täytäntöönpanosta**
Tanska	Tanskan tuottokattomallissa kansallinen liikkumavara on hyödynnetty täysimääräisesti. Tuottokatto koskee asetuksen mukaisia yli yhden megawatin tuotantolaitoksia, joiden 180 euroa megawattitunnilta ylittävästä tulosta leikataan ainoastaan 90 prosenttia. Lisäksi biomassaa ja öljyä polttoaineena käyttävälle sähköntuotannolle on asetettu dynaaminen muuttuviin kustannuksiin perustuva hintakatto. Ylituottoa tarkastellaan Tanskan mallissa kuukauden keskiarvona. Toimijat raportoivat itse ylituottonsa. Tuottokatto on asetettu EU-asetuksessa edellytetyksi ajanjaksoksi 1.12.2022–30.6.2023. Energiayhtiöitä on tiedotettu voimaan tulevasta tuottokattomallista 25.11.2022, joten malli on ollut toimijoiden tiedossa ennen sen voimaantuloa. Tuottokaton odotetaan kerryttävän 0 - 400 miljoonaa Tanskan kruunua eli enintään reilut 50 miljoonaa euroa.
Ruotsi	Ruotsin tuottokattomalli on valmistelussa ja sen on tarkoitus olla voimassa 1.3.–30.6.2023. Ruotsin mallissa on hyödynnetty pääosin samoja poikkeuksia kuin Tanskassa, mutta mallien välillä on joitakin eroja. Esimerkiksi Ruotsin mallin mukaan niiden tasesähkömarkkinat ovat hintakattosääntelyn ulkopuolella. Myös päivänsisäinen markkina on tosiasiallisesti poikkeuksen piirissä, sillä hintareferenssinä käytetään vuorokausimarkkinahintaa, jolla ylituotto määritetään. Ruotsin mallin lyhyen voimassaoloajan takia lähtökohdaksi on valittu tuntikohtainen ylituoton tarkastelu, jotta tuottokatolla kerättäisiin edes jotain tuloa. Tälläkin mallilla tuottokertymän arvioidaan jäävän 280 miljoonaan kruunuun eli enintään 25 miljoonaan euroon.
Norja	Norja ei ole suoraan tuottokattoa sääntelevän EU-asetuksen piirissä. Norjassa on päätetty sähköntuotannon lisäverosta EU-asetuksen tuottokattosääntelystä jonkin verran eroten. Veron piirissä olevilta sähköntuottajilta kerätään 70 øreä eli noin seitsemän senttiä kilowattitunnilta ylittävästä sähkönhinnasta veroa. Vero on voimassa 28.9.2022 alkaen. Aluksi vero koskee ainoastaan vesivoimaa, jonka nimellisteho on vähintään 10 megawattia. Vuoden 2023 alusta vero laajenee koskemaan yli yhden megawatin vesivoimalaitoksia sekä luvanvaraista tuulivoimatuotantoa. Tuulivoiman osalta soveltamisalaan kuuluvat maatuulivoimaveron verovelvolliset laitokset. Lähtökohtana on, että sähköntuotannon tulot lasketaan toteuman perusteella ja tarkastelujaksona on yksi tunti. Myös suojaukset ja pitkät sopimukset huomioidaan markkinatuloa määritettäessä.
Saksa	Saksan tuottokattomalli on yksi yksityiskohtaisimmista tuottokattosääntelyistä. Eri tuotantotyypeille on asetettu erilaiset tuottokatot tuotantotyypin kustannusrakenteesta riippuen. Ylituotoista leikataan 90 prosenttia samalla tavoin kuin Tanskan ja Ruotsin malleissa. Saksan tasemarkkina on epäsuorasti poikkeuksen

	piirissä, sillä referenssihintana käytetään vuoro-kausimarkkinan selvityshintaa. Sähkönhinnan suojaustoimet huomioidaan Saksassa eri tavoin ennen ja jälkeen 1.11.2022. Tavoitteena on ollut välttää keinotekoiset suojaustoimet, joilla pyritään kiertämään hintakattoa. Saksan sääntely on voimassa 1.12.2022–30.6.2023 ja lainsäädännössä on mahdollisuus jatkaa tuottokaton soveltamista aina vuoden 2024 huhtikuun loppuu
Itävalta	Itävallan tuottokattomalli leikkaisi 90 % markkinatuloista, jotka ylittävät 140 euroa /MWh. Jos yritys näyttää, että tuottoja on käytetty vihreän siirtymän investointeihin, yläraja voidaan nostaa 180 euroon. Malli voimassa joulukuusta 2022 vuoden 2023 loppuun.
Belgia	Belgian tuottokattomalli on voimassa 1.8.2022-30.6.2023 ja katto riippuu tuotantoteknologiasta: esim. ydinvoimalle yläraja näyttäisi olevan 130 € / MWh.
Tsekki	Tuottokatto voimassa 1.12.2022 alkaen ja sovelletaan ainakin 31.12.2023 asti. Yläraja vaihtelee 70 €/ MWh (ydinvoima) ja 240 € /MWh (biomassa) välillä.
Irlanti	Tuottokatto soveltuu kaikkiin muuhun kuin kaasupohjaiseen sähköntuotantoon ja on voimassa 1.12.2022-30.6.2023. Tuottoraja on 120 euroa/ MWh (tuuli ja aurinko) ja 180 €/MWh muille tuotantomuodoille.
Ranska	Ranskassa tuottokatto ehdotettu olevan voimassa 18 kk – 1.7.2022-31.12.2023. Tuottokatto vaihtelee teknologian mukaan ja leikkaisi 90 % tuotoista.
Kreikka	Kreikka sääti uuden väliaikaisen windfall veron 18.11.2022. Sen suuruus on 60 % ja sitä sovelletaan takautuvasti 8/2022 alkaen 7/2023 asti ja riippuu tuotantomuodoista (85 €/MWh tai korkeampi). Lisäksi sähköntuottajien voittoihin sovelletaan 90 %:n windfall veroa lokakuusta 2021 kesäkuuhun 2022.
Puola	Voimassa 1.12.2022-31.12.2023. Teknologiakohtaiset tuottorajat ja alemmalle tasolla kuin asetuksen mukainen 180 €/MWh.
Slovakia	Tuottokatto voimassa 1.12.2022 – 31.12.2024. Markkinahinnan yläraja vaihtelee teknologiakohtaisesti 50-250 euron /mhw välillä.
Slovenia	Implementoi tuottokaton pitkälti asetuksen mukaisena (180 €/mwh).
Espanja	Espanjassa hyväksytty vuosille 2023-2024 energiayhtiöiden windfall vero. Veron suuruus 1.2 % liikevaihdosta. Ei koske pieniä energiayhtiöitä.
Italia	Italia suunnittelee 50 % veroa energiayhtiöiden vuoden 2022 tuloille, jotka ylittävät vähintään 10 %:lla vuosien 2018-2021 keskimääräisen tulon. Virallista esitystä ei vielä ole annettu.